

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Pedagogika osób z niepełnosprawnością intelektualną
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Pedagogy of people with intellectual disabilities
Kierunek studiów	Pedagogika specjalna
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	II
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	Pedagogika
Język wykładowy	Język polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr hab. Dorota Kornas-Biela, prof. KUL
---	--

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	I	2
konwersatorium			
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	W1 - Podstawowa wiedza z zakresu pedagogiki specjalnej i psychologii rozwoju człowieka. W2 - Ciekawość poznawcza i motywacja do nauki w zakresie problematyki podejmowanej na wykładach.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – Przekazanie podstawowej wiedzy dotyczącej istoty, etiologii, klasyfikacji, kryteriów i stopni niepełnosprawności intelektualnej, potrzeb i rozwoju osób z niepełnosprawnością intelektualną
C2 – Rozwinięcie wiedzy oraz umiejętności co do właściwego podejścia pedagoga specjalnego do osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin
C3 – Przygotowanie do właściwej interpretacji zachowań osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz rozumienia specyfiki ich rozwoju i funkcjonowania w różnych obszarach życia.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		

W_01	Student ma uporządkowaną wiedzę na temat integralnego rozwoju uczniów z niepełnosprawnością intelektualną.	K_W02;
W_02	Student ma uporządkowaną wiedzę na temat specyfiki funkcjonowania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w rodzinie, szkole i innych instytucjach terapeutycznych oraz sposobów pracy z nimi	K_W03
W_03	Student zna założenia, koncepcje, obowiązki pracy pedagoga specjalnego w zakresie oligofrenopedagogiki.	K_W06
W_04	Student ma uporządkowaną wiedzę na temat edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną obejmującą terminologię, teorie, obszary badawcze.	K_W04
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych, wychowawczych, i pomocowych.	K_U01; K_U05
U_02	Potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów zachowań dzieci, młodzieży i dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną.	K_U06; K_U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Jest gotów do oceny w sposób krytyczny odbieranych treści w zakresie pedagogiki specjalnej, precyzyjnego wyrażania odrębnego stanowiska, odpowiedzialnej i samokrytycznej oceny siebie oraz zespołów i organizacji w których uczestniczy, do zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	K_K01; K_K03
K_02	posługuje się zasadami i normami etycznymi w pracy pedagoga specjalnego.	K_K05

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

1.	Teoria i praktyka oligofrenopedagogiki, podstawowe terminy, dyskurs terminologiczny i klasyfikacyjny, cele i zadania jako subdyscypliny pedagogiki specjalnej.
2.	Wieloczynnikowa etiologia niepełnosprawności intelektualnej.
3.	Etapy patologizacji rozwoju osób z niepełnosprawnością intelektualną według M. Kościelskiej.
4.	Charakterystyka osób z niepełnosprawnością intelektualną – możliwości, problemy rozwoju i funkcjonowania, potrzeby tych osób.
5.	Dziecko z niepełnosprawnością intelektualną w rodzinie i w szkole.
6.	Osoba z niepełnosprawnością intelektualną w przestrzeni społecznej.
7.	Zasady rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.
8.	Problemy rodzin i pomoc rodzinie z dzieckiem z niepełnosprawnością intelektualną.
9.	Niepełnosprawność i cierpienie w świetle nauki Kościoła katolickiego.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			

W_01	Wykład konwersatoryjny	Egzamin pisemny	Arkusz egzaminacyjny
W_02	Wykład konwersatoryjny	Egzamin pisemny	Arkusz egzaminacyjny
W_03	Wykład konwersatoryjny	Egzamin pisemny	Arkusz egzaminacyjny
W_04	Wykład konwersatoryjny	Egzamin pisemny	Arkusz egzaminacyjny
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Studium przypadku	Obserwacja	Karta obserwacji
U_02	Studium przypadku	Obserwacja	Karta obserwacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta obserwacji
K_02	Praca w grupie	Obserwacja	Karta obserwacji

VI. Kryteria oceny, wagi

Przedmiotem oceny jest wynik egzaminu pisemnego na podstawie wiedzy z wykładów oraz zadanych lektur obowiązkowych (80%). Jest również uwzględniona obecność na zajęciach (20%).

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

VIII. Literatura

Literatura podstawowa

1. Chrzanowska I. (2015). Pedagogika specjalna. Od tradycji do współczesności. Kraków, Oficyna Wydawnicza Impuls, s. 240-284.
2. Obuchowska I. (1999). Dziecko niepełnosprawne w rodzinie. Warszawa, WSiP, s. 212--289.
3. Kościelska M. (2000). Oblicza upośledzenia. Warszawa PWN, s. 41-67, 82-97, 171-217.
4. Kornas - Biela D. (2000). Osoba niepełnosprawna, chora, cierpiąca: nauczanie Jana Pawła II. W: Rodzina: źródło życia i szkoła miłości. Pod red. D. Kornas-Biela, Lublin, TN KUL: 357-384.

Cunningham C. (1992) Dzieci z zespołem Downa, WSiP Warszawa.

Literatura uzupełniająca

Barnes C., Mercer G. (2008). Niepełnosprawność. Wyd. Sic!

Chodkowska M., Szabała B. (2011). Osoby z upośledzeniem umysłowym w stereotypowym postrzeganiu społecznym, UMCS, Lublin.

Ćwirynka K. (2010). Społeczne funkcjonowanie osób z lekką niepełnosprawnością intelektualną, Wydawnictwo Edukacyjne Akapit, Toruń.

Domagała - Zyśk E. (2010). Chrześcijańska pedagogika niepełnosprawności - współczesne wyzwania. W: J. Michalski, A. Zakrzewska (red.) Pedagogika chrześcijańska. Tradycja, współczesność, nowe wyzwania. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Domagała-Zyśk E. (2007). Praca osób z niepełnosprawnością w świetle encykliki Laborem Exercens Jana Pawła II. W: E. Konowaluk, M. Nowak (2007). Praca - etos - wychowanie. Biała Podlaska: Wydawnictwo PWSZ im. Papieża Jana Pawła II, s. 124 -130.

Domagała-Zyśk E. (2009). Elementy „filozofii niepełnosprawności” Jeana Vaniera a współczesne tendencje rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnością. W: A. Szudra, K.Uzar Personalistyczny wymiar filozofii wychowania. Wydawnictwo KUL, s. 279 – 292.

Domagała-Zyśk E., Kornas-Biela D., Sidor B., (2010). Rodzina z osobą niepełnosprawną. W: J. Stala, E. Osewska (red.), Rodzina. Bezcenny dar i zadanie. Radom, 2006, Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, s. 638-723.

Dykcik W. (1996) (red.). Społeczeństwo wobec autonomii osób niepełnosprawnych. Poznań, 1996.

- Kijak R. (2009). Seks i niepełnosprawność. Doświadczenia seksualne osób z niepełnosprawnością intelektualną. Kraków.
- Kijak R. (2013). Niepełnosprawność intelektualna- między diagnozą a działaniem, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa.
- Kijak R. (2013). Niepełnosprawność intelektualna- między diagnozą a działaniem, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa.
- Kościelak R. (1989). Psychologiczne podstawy rewalidacji upośledzonych umysłowo. PWN, Warszawa.
- Kościelak R. (1996). Funkcjonowanie psychospołeczne osób niepełnosprawnych umysłowo. WSiP, Warszawa.
- Kościelak Ryszard (1987). Psychologiczne podstawy rewalidacji upośledzonych umysłowo, PWN, Warszawa.
- Kościelska M. (1987). Upośledzenie umysłowe a rozwój społeczny. PWN, Warszawa.
- Kościelska M. (1988). Studia z psychologii klinicznej dziecka, PWN, Warszawa.
- Kościelska M. (1995). Oblicza upośledzenia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Kościelska M. (2004). Niechciana seksualność. Warszawa.
- Kowalik S. (1989). Upośledzenie umysłowe. Teoria i praktyka rehabilitacji. PWN, Warszawa.
- Kowalik S. (2005). Psychologia niepełnosprawności umysłowej. W: Sęk H., red., Psychologia kliniczna, tom 2, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Krause A., Żyta A., Nosarzewska S. (2010). Normalizacja środowiska społecznego osób z niepełnosprawnością intelektualną. Toruń.
- Parchomiuk M. (2013). Postawy pedagogów specjalnych wobec seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną. Lublin, Wyd. UMCS.
- Parchomiuk, M., Szabała B. (red.) (2012). Dystans społeczny w stosunku do osób z niepełnosprawnością jako problem pedagogiki specjalnej. T. I. Przyczyny - konsekwencje - przeciwdziałanie. Lublin.
- Spink K. (2008). Cud, przesłanie i historia. Jean Vanier i Arka. Kraków, Wydawnictwo Znak.
- Stelter Ż. (2009). Dorastanie osób z niepełnosprawnością intelektualną, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.
- Stelter Ż. (2010). Dorastanie osób z niepełnosprawnością intelektualną. Warszawa 2010.
- Stelter Ż. (2013). Pełnienie ról rodzicielskich wobec dziecka niepełnosprawnego intelektualnie, Wydawnictwo Delfin, Warszawa.
- Stratford B. (1993). Zespół Downa. Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa.
- Twardowski A. (2002). Kształtowanie dialogowej kompetencji komunikacyjnej u uczniów niepełnosprawnych intelektualnie. Wyd. UAM, Kalisz-Poznań.
- Vanier J. (1985). Wspólnota. Warszawa: Michalineum.
- Vanier J. (1987). Mężczyzną i niewiastą stworzył ich do życia w prawdziwej miłości. Kraków: WAM.
- Vanier J. (1988). Cierpienie osoby upośledzonej umysłowo. W: D. Kornas-Biela (red.), Osoba niepełnosprawna i jej miejsce w społeczeństwie. Lublin: RW KUL, s. 25-34.
- Vanier J. (1988). Rozwój uczuć osoby upośledzonej umysłowo i problemy życia seksualnego. W: D. Kornas-Biela (red.) Osoba niepełnosprawna i jej miejsce w społeczeństwie. Lublin: RW KUL, s. 35-44.
- Vanier J. (1988). Sens życia osoby upośledzonej umysłowo. W: D. Kornas - Biela (red.) Osoba niepełnosprawna i jej miejsce w społeczeństwie. Lublin: RW KUL, s. 45-54.
- Zakrzewska-Manterys E. (2011). Lista obecności. Rozmowy z ojcami osób z zespołem Downa, Wydawnictwo Bardziej Kochani, Warszawa.
- Żyta A. (2011). Życie z zespołem Downa. Narracje biograficzne rodziców, rodzeństwa i dorosłych osób z Zespołem Downa, Wydawnictwo Impuls, Kraków.